

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI:10.52058/2708-7530-2025-10(53)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 10(53)
2025

Ми з Україною

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10\(53\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10(53))

Věda a perspektivy

Nº 10(53) 2025

Praha, České republika
2025

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. N° 10(53) 2025. str. 402

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 207/2025 ze dne 21. Říjen 2025)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)

Dina Dashevskaya - geolog,
geochemist Praha, Česká
republika (Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Humeir Huseyn Achmedov** - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Ahmet Selcuk Akdemir - doktor věd, profesor, Malatya Turgut Ozal University (Turecko)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Savvas Mavridis - profesor, katedra marketingu a cestovního ruchu, International Hellenic University (Thessaloniki, Greece);
Jurij Kijakov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplíce, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika, 2025
© Vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“, 2025
© autoři článků, 2025

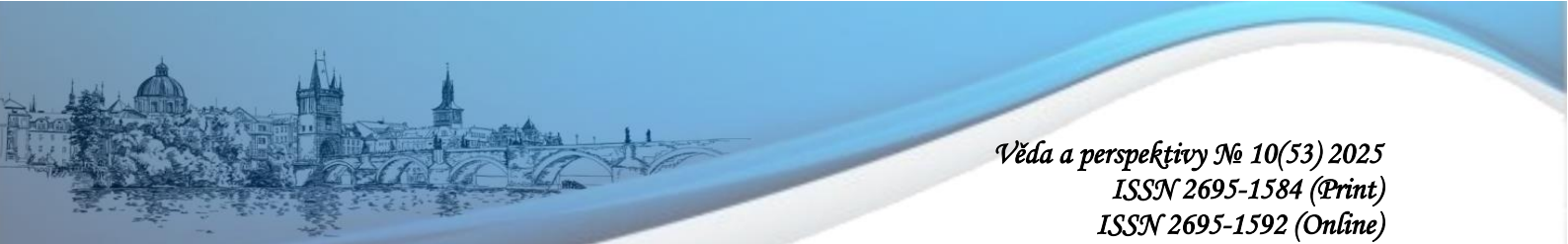
OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

- Tetiana Kniazieva, Mykhailo Peresunko** 9
USE OF DIGITAL TOOLS IN MARKETING: GLOBAL AND REGIONAL ASPECTS
- Paulina Kolisnichenko** 20
THE PLACE OF HUMAN CAPITAL IN THE IMPLEMENTATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITIES OF SMALL POLISH ENTERPRISES THROUGH THE PRISM OF SECURITY
- Yaroslav Kudria** 29
VECTOR OPTIMIZATION OF INVESTING MECHANISMS AS A MEANS OF ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONAL INDUSTRY
- Петро Бечко, Сергій Колотуха, Олександр Непочатенко, Богдан Гузар** 40
ОРГАНІЗАЙНО - ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ
- Вячеслав Фадєєв** 52
КОНЦЕПУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ТА РАНЖУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

SÉRIE “Pedagogika”

- Oleksandra Holubenko** 66
KSZTAŁTOWANIE PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY PEDAGOGICZNEJ WŚRÓD PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI W KONTEKŚCIE EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ UCZNIÓW MŁODSZYCH KLAS
- Oleh Kruhlyk** 72
INFORMATION TECHNOLOGIES AS A VISUALIZATION TOOL IN PROFESSIONAL EDUCATION OF ECONOMISTS

- Ірина Глущенко, Ірина Рилєєва** 89
*СИСТЕМА ЛОГОПЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В АВТОРСЬКІЙ ШКОЛІ
А. КИЯНОВСЬКОГО*
- Надія Кічук** 99
*ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ У ПАРАМЕТРАХ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ*
- Тетяна Кочубей, Марія Моторна** 114
*АНАЛІЗ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ РОБОТИ
В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Магдалина Опачко, Наталія Дешко, Вікторія Раїнчук** 126
*АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ
СФОРМОВАНОСТІ ПАТРІОТИЗМУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ*
- Захар Фаринюк** 139
*МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ ЗАСОБАМИ
ГУМАНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ*
- Євгеній Черноштан** 151
*СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ
ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ТРАНС-
ФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ*

SÉRIE “Právní vědy”

- Tomasz Gorski** 165
*PUBLIC ADMINISTRATION MECHANISMS IN THE FIELD OF DIGITAL
DEVELOPMENT OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN
EU*
- Ігор Митрофанов** 174
*ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА: ПОКАРАННЯ ТА
ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ*

Віталій Телійчук, Ростислав Хоменко

188

*ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ДОКАЗІВ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРАЦІВНИКАМИ ОПЕРА-
ТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ*

SÉRIE “Veřejná správa”

Igor Ryzhov, Petro Yashchuk

199

*THE CONCEPT OF VITAL SECURITY AS A HUMAN RIGHTS
DOCTRINE: ENSURING THE RIGHT TO LIFE, HEALTH, AND
DIGNITY DURING MARTIAL LAW*

Яна Качан, Катерина Міщенко, Катерина Стельмах

210

*КЛАСИФІКАЦІЯ, ТИПОЛОГІЯ, РОЗГОРНУТА ХАРАКТЕРИСТИКА
ТА ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В
УМОВАХ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ*

Сергій Кравченко, Володимир Комашко

224

*СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ УЧАСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ УКРАЇНИ*

SÉRIE “Psychologie”

Максим Казначеев

241

*ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ЧИННИКИ СПРИЙНЯТТЯ
РИЗИКІВ ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ: РЕЗУЛЬТАТИ РЕГРЕСІЙНОГО
АНАЛІЗУ*

Богдан Німчук

255

*ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ
ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У БОЙОВИХ УМОВАХ*

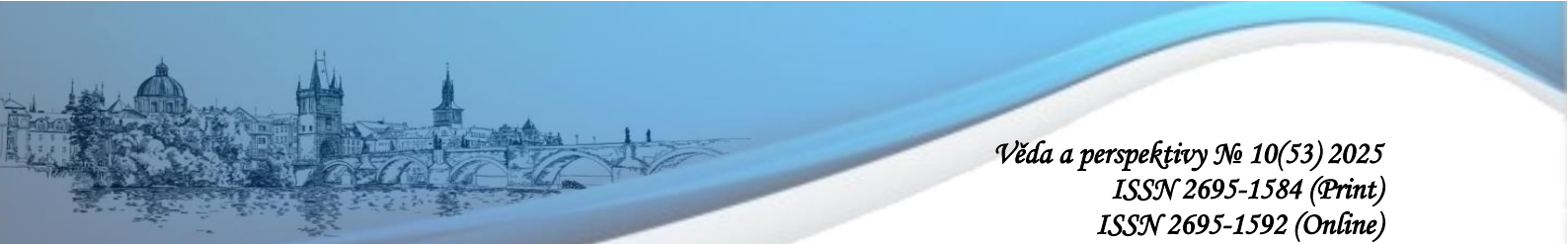
SÉRIE “Mezinárodní ekonomika”

Iurii Nikitin

271

*EUROPEAN PARTNERSHIPS AS APPROACH TO SUPPORT THE
TRANSITION TO ECOSYSTEM ECONOMY*

SÉRIE “Geografické vědy”

- Тетяна Павловська, Сергій Полянський** 279
ДО ІСТОРІЇ СУЧАСНИХ (2015–2025 РР.) ДОСЛІДЖЕНЬ ВОДНОГО РЕЖИМУ Р. СТИР (БАСЕЙН ПРИП'ЯТІ)
- Лариса Чижевська, Ніна Тарасюк, Сергій Полянський, Юрій Білецький, Олег Мельник, Роман Качаровський** 290
ҐРУНТИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ
- Лариса Чижевська, Зоя Карпюк, Сергій Полянський, Роман Качаровський, Вадим Пилипчук, Андрій Кацевич, Тадеуш Чижевський** 312
ПРОЄКТОВАНИЙ ГІДРОПАРК «ГНІДАВСЬКИЙ» МІСТА ЛУЦЬКА: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ГЕОЕКОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

SÉRIE “Historické vědy”

- Pavlo Kryshnii, Iryna Lytovka** 328
EXPERIENCE OF THE SPECIAL PURPOSE UNIT "SAYERET MATKAL" AND PROSPECTS OF ITS ADAPTATION FOR UKRAINIAN SPECIAL PURPOSE FORMATIONS

SÉRIE “Filologické vědy”

- Viktoriia Pryma** 339
TOURISM DISCOURSE STEREOTYPES: CROSS-CULTURAL COMMUNICATION
- Olha Zhurkova, Liubov Likarchuk** 346
VERBAL TECHNIQUES IN LANGUAGE TEACHING

SÉRIE “Elektroenergetika, elektrotechnika a elektromechanika”

- Дмитро Ткач** 353
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ РУМУНІЇ

SÉRIE “Účetnictví a daně”

Yuriy Androsyuk

365

*DIGITAL TAXATION ENVIRONMENT IN UKRAINE AND THE EU:
COMPARISON AND EXPERIENCE*

SÉRIE “Informační technologie”

**Yevhenii Bombela, Dmytro Blyzniuk, Denis Miroshnichenko,
Vladimir Lebedev**

378

*AI-DRIVEN AUTOMATION AND PREDICTIVE ANALYTICS PRORAB
AI AGENT*

SÉRIE “Řízení”

Iryna Gorban

392

*HUMAN CAPITAL AS A FACTOR FOR INCREASING THE EFFICIENCY
OF PERSONNEL SECURITY MANAGEMENT IN AN ENTERPRISE*

RECENZE

Микола Немченко

399

**РЕЦЕНЗІЯ на статтю викладачів кафедри біоінженерії та
сільськогосподарських наук Університету штату Огайо (США)
А. Manandhar, Р. Milindi та А. Shah «An Overview of the Post-
Harvest Grain Storage Practices of Smallholder Farmers in
Developing Countries»**

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10\(53\)-290-311](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2025-10(53)-290-311)

Лариса Чижевська

*кандидат географічних наук, доцент,
завідувач кафедри фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6705-3460>*

Ніна Тарасюк

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-1829-2438>*

Сергій Полянський

*кандидат географічних наук,
доцент кафедри фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-8666-7695>*

Юрій Білецький

*кандидат біологічних наук,
доцент кафедри фізичної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-0477-4196>*

Олег Мельник

*кандидат географічних наук,
заступник директора Волинського обласного учбового центру підготовки,
перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів АПК, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-1584-2943>*

Роман Качаровський

*магістр географії, старший лаборант кафедри
економічної та соціальної географії географічного факультету
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

ҐРУНТИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

Анотація. У статті запропоновано напрями досліджень, які потрібно здійснити для повного комплексного географічного вивчення гідроморфних та автоморфних ґрунтів, зокрема їх вихідного та теперішнього стану, які утворилися впродовж тривалого використання у Волинській області. Після осушувальної меліорації значні площі торфових ґрунтів перетворилися в мінеральні, оторфовані, вигорілі та рекультивовані. Ми зібрали й систематизували матеріал, який засвідчує, що осушувальна меліорація і сільськогосподарське використання ґрунтів області супроводжується явними змінами морфологічних, воднофізичних, хімічних, агрохімічних властивостей. Класифікація антропогенно-трансформованих ґрунтів, які утворилися після спрацювання торфу, дала змогу нам обґрунтовано поділити їх на підтипи й виділити ґрунтові різновидності. У результаті проведеного аналізу ми уточнили ареали поширення гідроморфних та автоморфних ґрунтів та відтворили їх розміщення на картосхемі «Ґрунтовий покрив Волинської області», яка доповнена таблицею 1.

Ключові слова: ґрунт, класифікація ґрунтів, ґрунтовий покрив, гідроморфні ґрунти, автоморфні ґрунти, ареали поширення, геоекологічні проблеми, Волинська область.

Larysa Chyzhevska

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Physical Geography, Faculty of Geography,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6705-3460>*

Nina Tarasiuk

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor Department of
Physical Geography, Faculty of Geography,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-1829-2438>*

Serhiy Polyansky

*Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor of the
Department of Physical Geography, Faculty of Geography,
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-8666-7695>*

Yuriy Biletskyi

*Candidate of Biological Sciences, Associate Professor of the
Department of Physical Geography of the Faculty of Geography of
Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-0477-4196>*

Oleg Melnyk

*Candidate of Geographical Sciences, Deputy Director of the
Volyn Regional Training Center for the Training,
Retraining and Advanced Training of Agricultural Workers, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-1584-2943>*

Roman Kacharovskiy

*Master of Geography, senior laboratory assistant at the
Department of Economic and Social Geography, Faculty of Geography,
Volyn National University named after Lesya Ukrainka, Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

SOILS OF THE VOLYN REGION AND THEIR FEATURES

Abstract. The article proposes research directions that need to be carried out for a complete comprehensive geographical study of hydromorphic and automorphic soils, in particular their initial and current state, which were formed during long-term use in the Volyn region. After drainage reclamation, significant areas of peat soils turned into mineral, peaty, burnt and reclaimed. We have collected and systematized material that shows that drainage reclamation and agricultural use of the region's soils are accompanied by obvious changes in morphological, water-physical, chemical, agrochemical properties. The classification of anthropogenically transformed soils that were formed after peat depletion allowed us to reasonably divide them into subtypes

and distinguish soil varieties. As a result of the analysis, we clarified the distribution areas of hydromorphic and automorphic soils and reproduced their location on the map «Soil cover of the Volyn region», which is supplemented by Table 1.

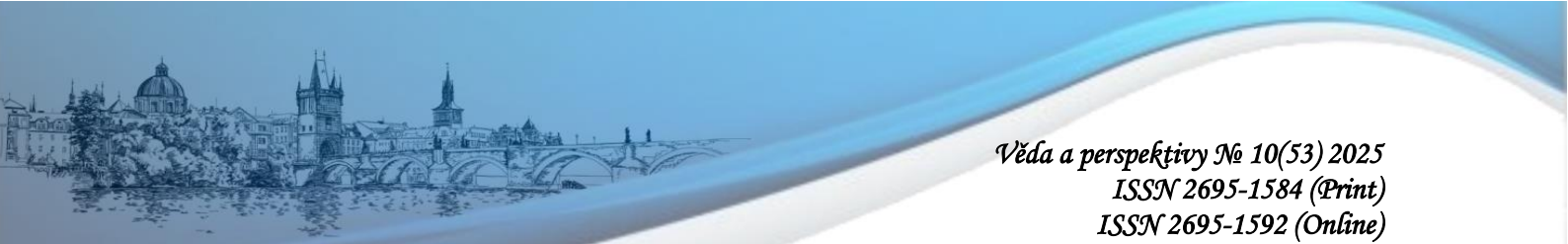
Keywords: soil, soil classification, soil cover, hydromorphic soils, automorphic soils, distribution areas, geoecological problems, Volyn oblast.

Постановка проблеми. На сьогодні ускладнилася ситуація у сфері геоекологічних проблем, деградували ландшафтні системи, трансформувалися ґрунти, що змушує гармонізувати відносини людини з природою. Постає потреба у вивченні гідроморфних та автоморфних ґрунтів, зокрема їх вихідного та теперішнього стану [1]. Економічна криза яка триває більше 30-ти років та війною з російською федерацією, яка триває в тому числі більше 10-ти років стали причинами виходу з ладу багатьох осушувальних систем. Як наслідок, трансформується ґрунтовий покрив, меліоровані масиви перетворюються в перелогові, які заростають чагарниками й деревами. Загалом усі ці зміни стали непередбачуваними. Отже, на сьогодні існує потреба всебічного вивчення ґрунтового покриття Волинської області [2–5]. **Мета статті** – проаналізувати ареали розміщення гідроморфних та автоморфних ґрунтів, навести їх стислу характеристику. **Методи досліджень** – аналітичний і картографічний.

Виклад основного матеріалу. Ґрунтовий покрив відіграє дуже важливе значення як у формуванні ландшафтів, так і в господарській діяльності людини. Ґрунти є одною із найважливіших складових природних комплексів, оскільки вони утворилися внаслідок взаємодії компонентів ландшафту [6–9].

У Волинської області ґрунтовий покрив є важливою ланкою у структурі розвитку господарства. Щодо географії розташування ґрунтів – особливе місце посідають гідроморфні ґрунти, які в основному охоплюють замкнуті пониження в рельєфі перших надзаплавних терас, водно-льодовикових пологохвилястих рівнин межиріч, поширені на заплавах р. Прип'яті та її приток, а також на невеликих заплавах приток рр. Західного Бугу і Стиру Волинської височини займаючи площу 1076,7 тис. га – 56,7 %. Для порівняння автоморфні ґрунти займають площу 826,3 тис. га – 43,3 %, вони розміщені на підвищених елементах рельєфу Поліської низовини і Волинської височини. Ґрунтовий покрив відзначається значною строкатістю, на фоні якої простежується тенденція до їх зміни з півночі на південь від дерново-підзолистих до чорноземів (рис. 1, табл. 1) [10–19; 24].

Відмінні особливості природних умов Полісся і Волинської височини позначилися на процесах ґрунтоутворення. На Поліссі переважають дерново-підзолисті, дернові оглеєні, лучно-болотні, торф'яно-болотні і торфові на торфовищах низинних, а на Волинській височині – сірі і темно-сірі опідзолені та

чорноземи, на заплавах приток Західного Бугу та Стира торфяно-болотні і торфові на торфовищах низинних [20–23].

Материнськими породами для формування ґрунтів слугують: карбонатний елювій, середньочетвертинні флювіогляціальні відклади різнозернистих пісків, суглинків і супісків, подекуди із домішкою карбонатного елювію, середньочетвертинні льодовикові моренні утворення валунних супісків і піщано-гравійних сумішей, верхньочетвертинні алювіальні піски і суглинки першої надзаплавної тераси р. Прип'яті та її приток та суглинки і глини другої надзаплавної тераси рр. Західного Бугу і Стиру, еолово-делювіальні лесові суглинки і супіски на Волинській височині, голоценові алювіально-болотно-торфові відклади заплав [1–6].

В межах ареалів дерново-підзолистих ґрунтів на середньочетвертинних флювіогляціальних і верхньочетвертинних алювіальних відкладах виділяються види – дерново-слабко- і середньопідзолисті, та різновиди – піщані та глинисто-піщані ґрунти площею 341,8 тис. га або 17,9 %. Поширені у межах Поліської низовини на флювіогляціальних, алювіальних відкладах першої і другої надзаплавних терас, здебільшого, р. Прип'яті з її притоками, а також Західного Бугу (рис. 1, табл.1).

Живляться атмосферними опадами. Глибина залягання ґрунтових вод здебільшого 3–5 м солоністю від 0,2 до 1 г/л. Дренованість ґрунтів добра, оскільки вони розміщені на підвищених елементах рельєфу і підстеляються піщаними породами, глибина залягання ґрунтових вод сприяє інфільтрації атмосферних опадів у нижні горизонти.

Потужність гумусового горизонту для дерново- слабко- і середньопідзолистих ґрунтів становить 15–18 см, а для дернових малорозвинутих – 15–25 см. Вміст гумусу у дерново- слабко- і середньопідзолистих на глибинах 0–20 і 20–40 см не перевищує відповідно 1,1 і 0,6 %, а в дернових слабкорозвинутих на глибині 40–60 і 85–95 см – 1,4 і 0,2 %. Ґрунти кислі, оскільки сольове рН для дерново- слабко- і середньопідзолистих на глибинах 0–20 і 20–40 см не перевищує 5,2; 5,8, а в дернових слабкорозвинутих на глибині 40–60, 85–95 см – відповідно 6,7; 6,3.

Вміст вологи в них не перевищує 10–12 % у зв'язку з високою водопроникністю та малою вологоємністю цих ґрунтів в сукупності з іншими параметрами. Ґрунт швидко висихає до критичної вологості, можливі часті засухи, а при відсутності рослинного покриву вітрова ерозія. Низька вологоємність сприяє швидкій мінералізації органічної речовини.

Для раціонального сільськогосподарського використання дерново-підзолистих ґрунтів рекомендуємо здійснювати вибіркові лісопосадки, використання в сидеральних сівозмінах, покращення водно-повітряного режиму шляхом

внесення органо-мінеральних добрив, накопичення і збереження вологи, вибіркоче зрошення.

В ареалах дерново-підзолистих глейових та глеюватих типів ґрунтів на середньочетвертинних флювіогляціальних і льодовикових моренних та верхньочетвертинних алювіальних відкладах виділяються чотири різновиди: глеюваті супіщані й легкосуглинкові, дерново-підзолисті глеюваті піщані й суглинкові, глейові піщані й зв'язнопіщані, глейові супіщані й легкосуглинкові. Охоплюють площу 489,7 тис. га або 25,7 %. Поширені на межиріччях півночі і центральної частин Волинського Полісся.

Улітку верхні шари цих ґрунтів перебувають у стані дефіциту вологи, а весною і восени вони знаходяться в умовах перезволоження. У нижніх шарах наявний процес оглеєння. Живляться ґрунти атмосферними опадами та ґрунтовими водами водно-льодовикових та алювіальних відкладів. Глибина залягання ґрунтових вод у глеюватих супіщаних й легкосуглинкових та дерново-підзолистих глеюватих піщаних й суглинкових 1,5–3 м при вмісті солей 0,2–1 г/л. Глибина залягання ґрунтових вод у глейових піщаних й зв'язнопіщаних та глейових супіщаних й легкосуглинкових 1–1,5 м при солоності від 0,2 до 1,0 г/л. Ці ґрунти відносяться до слабо дренажних.

Потужність гумусового горизонту глеюватих супіщаних й легкосуглинкових – 18–25 см, а дерново-підзолистих глеюватих піщаних й суглинкових становить 20–40 см. Вміст гумусу в глеюватих супіщаних й легкосуглинкових на глибинах 0–20 см становить 1,3 %, 20–40 см – 0,7 %, 40–60 см – 0,4 %, 60–80 см – 0,2 %. Вміст гумусу в глейових піщаних й суглинкових на глибинах 40–60 см – 0,4 %, 60–80 см – 0,3 %, 90–100 см – 0,1 %, тобто з глибиною частка гумусу зменшується. Середовище цих ґрунтів кисле, рН сольове на глибинах 0–20 см сягає 5,1, 20–40 см – 5,6, 40–60 см – 5,3, 60–80 см – 5,2.

Потужність гумусового горизонту у дерново-підзолистих глейових піщаних й зв'язнопіщаних ґрунтах 20–50 см, а глейових супіщаних й легкосуглинкових сягає 20–30 см. Вміст гумусу в дерново-підзолистих глейових піщаних й зв'язнопіщаних у шарі 20–40 см визначений на рівні 1,6 %, а 40–60 см – 1,3 %. Середовище цих ґрунтів кисле – у шарах 20–40 см значення рН не перевищує 5,3, 40–60 см – 5,7.

Вміст гумусу в дерново-підзолистих оглеєних супіщаних й легкосуглинкових ґрунтах у шарі 0–20 – 3,5 %. Значення рН для тих же глибин у дерново-підзолистих глейових становить 5,4.

Для раціонального сільськогосподарського використання дерново-підзолистих глейових та глеюватих ґрунтів необхідно покращити водно-повітряний режим шляхом внесення органо-мінеральних добрив, розпушування підорного

шару, вапнування, використання в кормовій сівозміні, регулювання рівня ґрунтових вод, використання сидеральних сівозмін.

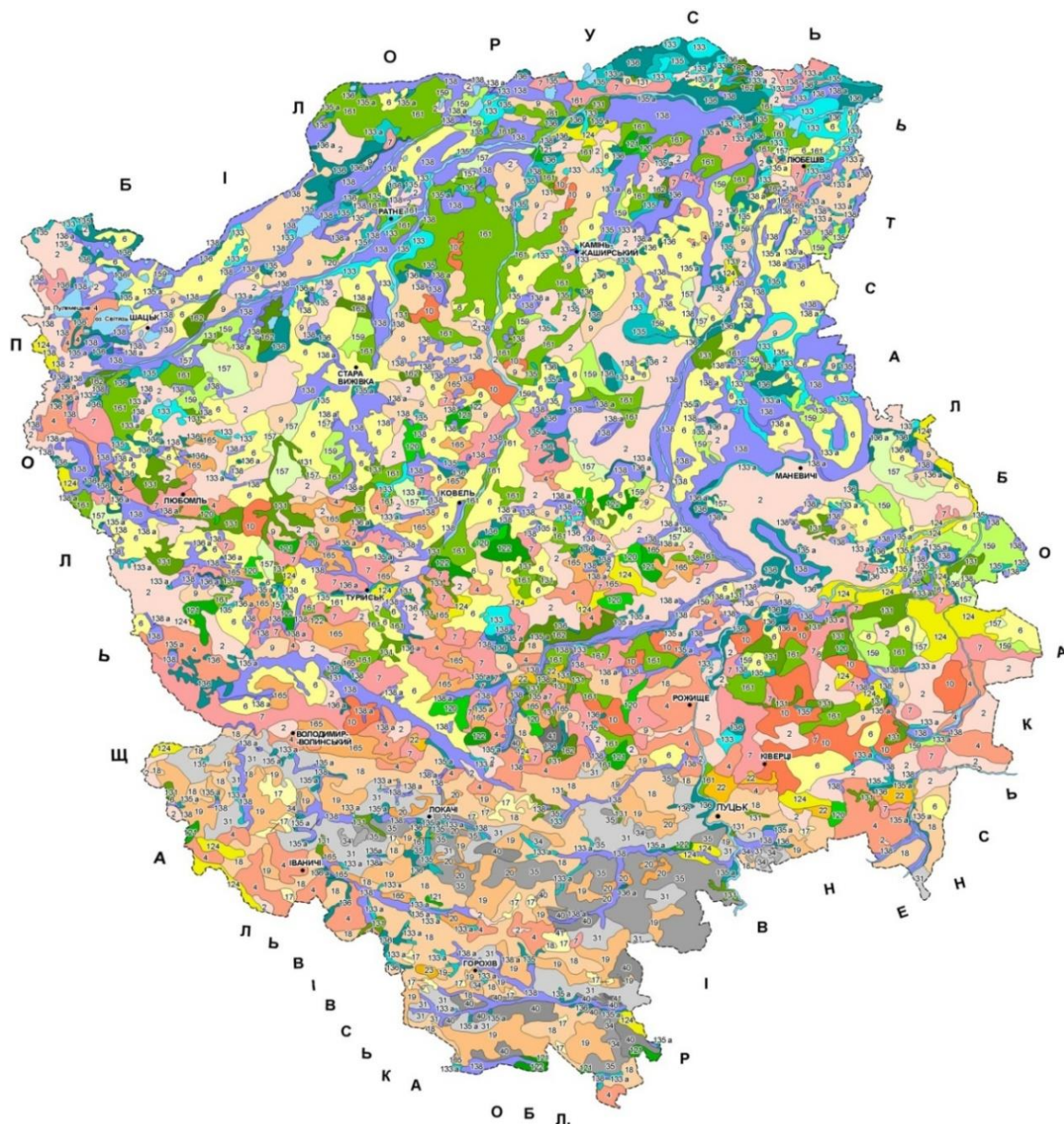

Рис. 1. Ґрунтовий покриття Волинської області [3-5; 20]

Умовні позначення

— Контур ґрунтових відмін

Номенклатура ґрунтів

I. Дерново-підзолисті на середньочетвертинних водно-льодовикових і верхньочетвертинних алювіальних відкладах

- 2 Дерново-слабо- і середньопідзолисті піщані та глинисто-піщані
- 4 Дерново-середньопідзолисті супіщані й суглинкові, зокрема змиті: слабо – 1,0 %, середньо – 0,9 %

II. Дерново-підзолисті оглеєні на середньочетвертинних водно-льодовикових, льодовикових моренних

- 6 Дерново-підзолисті глеюваті супіщані та легкосуглинкові
- 7 Дерново-підзолисті глеюваті піщані й суглинкові
- 9 Дерново-підзолисті глейові піщані й зв'язнопіщані
- 10 Дерново-підзолисті глейові супіщані й легкосуглинкові

III. Опідзолені здебільшого на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах

- 17 Світло-сірі опідзолені, зокрема змиті: слабо – 3,2 %, середньо – 2,9 %
- 18 Сірі опідзолені, зокрема змиті: слабо – 14,5 %, середньо – 13,8 %, сильно – 4,9 %
- 19 Темно-сірі опідзолені, зокрема змиті: слабо – 18,5 %, середньо – 18,0 %, сильно – 0,9 %
- 20 Чорноземи опідзолені, зокрема змиті: слабо – 15,5 %, середньо – 14,7 %, сильно – 5,3 %

IV. Опідзолені оглеєні на середньочетвертинних водно-льодовикових відкладах

- 22 Сірі опідзолені оглеєні
- 23 Темно-сірі опідзолені оглеєні

V. Чорноземи неглибокі, здебільшого на середньочетвертинних водно-льодовикових та верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах

- 31 Чорноземи неглибокі, зокрема змиті: слабо – 23,0 %, середньо – 21,1 %, сильно – 5,7 %
- 34 Чорноземи неглибокі малогумусні не карбонатні, зокрема змиті: слабо – 17,8 %, середньо – 8,2–9,0 %, сильно – 8,5 % та карбонатні
- 35 Чорноземи карбонатні

VI. Чорноземи глибокі, здебільшого на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах

- 40 Чорноземи глибокі малогумусні не карбонатні, зокрема змиті: слабо – 35,5 %, середньо – 11,5 %, сильно – 0,4 % та карбонатні

VII. Лучні на середньочетвертинних водно-льодовикових, часто із вмістом карбонатного верхньокрейдного елювію та верхньочетвертинних алювіальних відкладах

- 120 Лучні карбонатні
- 121 Лучні глейові
- 122 Лучні та дернові карбонатні глейові
- 124 Лучні опідзолені та лучні опідзолені оглеєні

VIII. Лучно-болотні на середньочетвертинних водно-льодовикових, верхньочетвертинних та голоценових алювіальних відкладах

- 131 Лучно-болотні

IX. Болотні і торфово-болотні на середньочетвертинних водно-льодовикових, верхньочетвертинних алювіальних та голоценових алювіально-торфово-болотних відкладах

- 133 Болотні
- 135 Торфувано-болотні
- 136 Торфово-болотні

X. Торфові на голоценових низинних торфовищах

- 138 Торфові

XI. Дернові на середньочетвертинних водно-льодовикових, подекуди із вмістом карбонатного елювію верхньої крейди, льодовикових моренних та верхньочетвертинних алювіальних відкладах

- 157 Дернові малорозвинені піщані й глинисто-піщані
- 159 Дернові оглеєні піщані й глинисто-піщані
- 161 Дернові супіщані й суглинкові
- 162 Дернові оглеєні супіщані й суглинкові
- 165 Дернові карбонатні

XII. Антропогенні мінералізовані на спрацьованих осушених торфовищах

- 133 а Антропогенні опідзолені гумусовані оглеєні з вмістом органічної речовини більше 5 %
- 135 а Антропогенні оторфовані лучні супіщані й легкосуглинкові
- 136 а Антропогенні гумусовані оглеєні із вмістом органічної речовини 20–10 %
- 138 а Антропогенні оторфовані оглеєні із вмістом органічної речовини 45–15 %

Таблиця 1

Класифікація ґрунтів Волинської області [3; 20]

Ши фр ґрун ту	Назва ґрунту	Площа автоморфних ґрунтів		Площа гідро- морфних і напівгідро- морфних ґрунтів	
		тис. га	%	тис. га	%
1	2	3	4	5	6
	Дерново-підзолисті на середньочетвертинних водно-льодовикових і верхньочетвертинних алювіальних відкладах				
2	дерново-слабко- і середньопідзолисті піщані та глинисто-піщані	251,8	13,2		
4	дерново-середньо підзолисті супіщані і суглинкові, зокрема і змиті: слабо–1,0 %, середньо–0,9%	90,0	4,7		
	Дерново-підзолисті глейові та глеюваті на середньочетвертинних водно-льодовикових, моренних і верхньочетвертинних алювіальних відкладах				
6	дерново-підзолисті глеюваті супіщані та легкосуглинкові			239,7	12,6
7	дерново-підзолисті глеюваті піщані і суглинкові			114,4	6,0
9	дерново-підзолисті глейові піщані і зв'язнопіщані			94,0	4,9
10	дерново-підзолисті глейові супіщані і легкосуглинкові			41,6	2,2
	Опідзолені на еолово-делювіальних лесових відкладах				
17	світло-сірі опідзолені, зокрема і змиті –3,2%, середньо – 2,9%	9,0	0,5		
18	сірі опідзолені, зокрема і змиті: слабо –14,5%, середньо – 13,8%, сильно – 4,9%	101,1	5,3		
19	темно-сірі опідзолені, зокрема і змиті: слабо – 18,5%, середньо – 18%, сильно – 0,9%	58,6	3,0		
20	чорноземи опідзолені, зокрема і змиті: слабо – 15,5%, середньо – 14,7%, сильно – 5,3%	5,6	0,3		
	Опідзолені оглеєні на середньочетвертинних водно-льодовикових відкладах				
22	сірі опідзолені оглеєні			6,9	0,4
23	темно-сірі опідзолені оглеєні			0,6	0,1

	Чорноземи неглибокі, на середньочетвертинних водно льодовикових та верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах				
31	чорноземи неглибокі малогумусні, зокрема і змиті: слабо – 23%, середньо – 21,1 %, сильно – 5,7%	59,3	3,1		
34	чорноземи неглибокі, зокрема і змиті: слабо–17,8%, середньо – 8,2–9%, сильно – 8,5%	2,9	0,2		
35	чорноземи карбонатні	42,3	2,2		
	Чорноземи глибокі на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах				
40	чорноземи опідзолені, зокрема і змиті: слабо-15,5%, середньо – 14,7%, сильно – 5,3%	15,5	0,8		
	Лучні на середньочетвертинних водно-льодовикових, із вмістом карбонатного верхньокрейдового елювію, та верхньокрейдових алювіальних відкладах				
120	лучні карбонатні			13,0	0,7
121	лучні глейові			9,4	0,5
122	лучні та дернові карбонатні глейові			8,4	0,4
124	лучні опідзолені та лучні опідзолені оглеєні			36,5	1,9
	Лучно-болотні на середньочетвертинних водно-льодовикових, та верхньочетвертинних алювіальних відкладах				
131	лучно-болотні			44,6	3,1
	Болотні і торфово-болотні на середньочетвертинних водно-льодовикових, верхньочетвертинних алювіальних і голоценових алювіально-торфово-болотних відкладах				
133	болотні			32,3	1,7
135	торфувато-болотні			29,7	1,6
136	торфово-болотні			60,5	3,2
	Торфові на голоценових низинних торфовищах				
138	торфовища низинні			244,3	12,9
	Дернові на середньочетвертинних водно-льодовикових подекуди із вмістом карбонатного елювію верхньої крейди, льодовикових моренних та верхньочетвертинних алювіальних відкладах				
157	дернові малорозвинені піщані і глинисто-піщані	32,7	1,7		
159	дернові оглеєні піщані і глинисто-піщані			34,9	1,8
161	дернові супіщані і суглинкові	110,6	5,8		
162	дернові оглеєні супіщані і суглинкові			6,7	0,4
165	дернові карбонатні на карбонатному елювії	46,9	2,5		

	Антропогенні мінеральні на спрацьованих осушених торфовищах				
133a	антропогенні опідзолені гумусовані оглеєні з вмістом органічної речовини > 5%			15,8	0,8
135a	антропогенні оторфовані лучні супіщанні і легкосуглинкові			18,4	1,0
136a	антропогенні гумусовані оглеєні з вмістом органічної речовини – 20–10 %			6,1	0,3
138a	Антропогенні оторфовані оглеєні з вмістом органічної речовини – 45–15 %			18,9	1,0
	Всього	826,3	43,3	1076,7	56,7
	Всього в області	1903,0 тис. га			

Ареали сірих лісових ґрунтів поширені на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах. Ці ґрунти поділяють на чотири підтипи: світло-сірі опідзолені змиті: слабо – 3,2 % і середньо – 2,9 %; сірі опідзолені змиті: слабо – 14,5 %, середньо – 13,8 % і сильно – 4,9 %; темно-сірі опідзолені змиті: слабо – 18,5 %, середньо – 18,0 % і сильно – 0,9 %; чорноземи опідзолені змиті: слабо – 15,5 %, середньо – 14,7 % і сильно – 5,3 %. Ці чотири підтипи ґрунтів поширені на вододілах між притоками Західного Бугу і Стиру в межах Волинської височини, їх загальна площа сягає 174,3 тис. га або 9,1 % (рис. 1).

Відзначаються вони активним розвитком площинної і лінійної ерозії. Вони мають вкорочений ґрунтовий профіль. У середньозмитих ґрунтах гумусовий горизонт змитий наполовину або увесь, у сильнотмитих відсутній не тільки він, а й частково або увесь перехідний горизонт, інколи на денну поверхню виходять материнські породи. Сформовані на середньочетвертинних водно-льодовикових та верхньочетвертинних еолово-делювіальних відкладах лесових суглинків і супісків. Поширені на полого-хвилястих середньочетвертинних водно-льодовикових та еолово-делювіальних верхньочетвертинних поверхнях, почленованих балками, ярами та заплавами долинами приток рр. Західного Буга і Стира. Живлення ґрунтів атмосферне. Глибина залягання ґрунтових вод від 5,0 до 15,0 м і більше при мінералізації від 0,2 до 1 г/л. Добра дренажність ґрунтів зумовлена відповідними інфільтраційними властивостями підстиляючих материнських порід та значною почленованістю рельєфу, зокрема глибокими долинами приток Західного Бугу і Стиру. Потужність гумусового горизонту для світло-сірих опідзолених та сірих ґрунтах становить 10–25 см, а для темно-сірих опідзолених та чорноземів опідзолених – 50–60 см і 10–60 см.

Визначене значення сольового рН у ґрунтах з глибиною зростає, наближаючись до нейтрального від 5,5 до 7.

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідно покращувати водно-повітряний режим шляхом внесення органо-мінеральних

добрив, проводити вибіркове вапнування, накопичення і збереження вологи, вибіркове зрошення, використання під районованими культурами.

Ареали сірих лісових оглеєних типів ґрунтів сформувались на середньо-четвертинних водно-льодовикових відкладах. До них належить два підтипи ґрунтів: сірі опідзолені оглеєні та темно-сірі опідзолені оглеєні. Поширені у верхів'ях р. Стохід та межиріччі рр. Стохода–Стира–Стубли, сформовані в основному на водно-льодовикових відкладах. Їх площа становить 7,5 тис. га або 0,5 % (рис. 1, табл.1).

Добре виражена не тільки диференціація ґрунтового профілю, а й генетичні горизонти. Оглеєння здебільшого простежується на всьому ґрунтовому профілі. Вони сформувалися на полого-хвилястих середньочетвертинних водно-льодовикових та еолово-делювіальних верхньочетвертинних поверхнях, почленованих балками, ярами та заплавними долинами, на пониженнях полого-хвилястих середньочетвертинних водно-льодовикових та моренних рівнин та алювіальних верхньочетвертинних поверхнях першої і другої надзаплавних терас. Живляться ґрунти атмосферними опадами, ґрунтовими та повеневими водами. Глибина залягання ґрунтових вод 1–1,5 м і від 5,0 до 15,0 м, солоність від 0,2 до 1,0 г/л. Потужність гумусового шару сірих опідзолених глейових – 33–38 см, а темно-сірих опідзолених оглеєних 20–40 см. Значення рН 5,5–6,1 [1, 4–9].

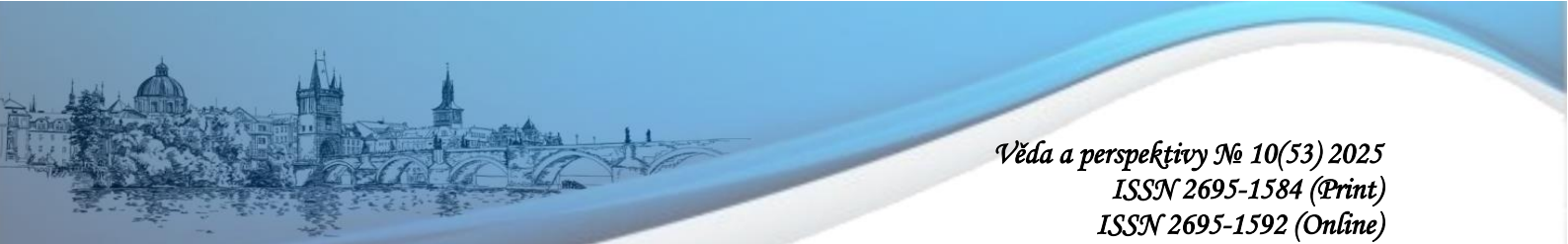
Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне регулювання рівня ґрунтових вод, внесення високих норм органо-мінеральних добрив, вибіркове вапнування, використовувати під усі районовані культури.

Ареал чорнозему неглибокого сформувався здебільшого на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових та середньо-четвертинних водно-льодовикових відкладах. В межах цього типу ґрунту виділяють три види: чорноземи неглибокі, зокрема змиті: слабо – 23,0 %, середньо – 21,1 % і сильно – 5,7 %; чорноземи неглибокі малогумусні не карбонатні, зокрема змиті: слабо – 17,8 %, середньо – 8,2–9,0 %, сильно – 8,5 %; чорноземи карбонатні (рис. 1).

Поширені ці види ґрунтів на Волинській височині. Чорноземи неглибокі тяжіють до схилів долин приток Західного Бугу і Стира, а чорноземи неглибокі малогумусні трапляються на вододілах між цими притоками. Загальна площа цих ґрунтів становить 104,5 тис. га або 5,5 %.

Живлення ґрунтів атмосферне. Глибина залягання ґрунтових вод до 10 м і більше при мінералізації від 0,2 до 1 г/л. Мають велику водостійкість.

Дренованість цих ґрунтів добра, що спричинено високою водопрopusкною здатністю лесових та піщаних порід, а також значною почленованістю рельєфу балками, ярами та заплавними долинами приток Західного Бугу і Стиру. Потужність гумусового горизонту в чорноземах неглибоких – 60–80 см, а в карбонатних чорноземах – 80–100 см. Значення рН сольового в чорноземах зростає, наближаючись до нейтрального [9–16].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне покращення водно-повітряного режиму шляхом внесення органо-мінеральних добрив, вибіркове вапнування, накопичення і збереження вологи, вибіркове зрошення, використання під районованими культурами.

Ареали чорноземів глибоких сформувалися на верхньочетвертинних еолово-делювіальних лесових відкладах. Це чорноземи малогумусні не карбонатні і карбонатні, змиті: слабо – 35,5 %, середньо – 11,5 %, сильно – 0,4 % загальною площею 15,5 тис. га або 0,8 %. Розташовуються в межах Волинської височини – басейнах річок Гнила Липа та Черногузка, де поширені на схилах долин (рис. 1, табл.1).

Ґрунти відзначаються активним розвитком площинної і лінійної ерозії. У середньозмитих ґрунтах гумусовий горизонт змитий наполовину або увесь, у сильнозмитих відсутній не тільки він, а й частково або увесь перехідний горизонт, інколи на денну поверхню виходять материнські породи. Сформовані на середньо-четвертинних водно-льодовикових та верхньо-четвертинних еолово-делювіальних відкладах. Розташовуються на полого-хвилястих середньо-четвертинних водно-льодовикових та еолово-делювіальних верхньочетвертинних поверхнях, почленованих балками, ярами та заплавами долинами приток Західного Бугу і Стиру. Глибина залягання ґрунтових вод від 5,0 до 15,0 м і більше, солоність мінлива. Добра дренажність ґрунтів зумовлена відповідними інфільтраційними властивостями підстилаючих материнських порід та значною почленованістю рельєфу. Потужність гумусового горизонту для чорноземів глибоких малогумусних 10–50 см, а вміст гумусу у шарі 30–40 см – 2,2 % [2, 3].

Визначене значення сольового рН у чорноземів глибоких мало гумусних на глибині 30–40 см – 6,1.

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне покращення водно-повітряного режиму шляхом внесення органо-мінеральних добрив, накопичення і збереження вологи, використання під районованими культурами.

Ареали лучних типів ґрунтів на середньочетвертинних водно-льодовикових, часто із вмістом карбонатного верхньокрейдового елювію, та верхньочетвертинних алювіальних відкладах поширені на півдні Полісся на межі з Волинською височиною. В межах цього типу ґрунту виділяють чотири роди ґрунтів: лучні карбонатні, лучні глейові, лучні та дернові карбонатні глейові, лучні опідзолені та лучні опідзолені оглеєні поширені на межиріччях рр. Вижівки, Турії, Стоходу та Стиру. Підстилаються середньочетвертинними водно-льодовиковими відкладами, що подекуди містять елювіальні продукти кори звітрювання крейдяних порід верхньої крейди. Загалом площа лучних ґрунтів становить 67,3 тис. га або 3,5 % (рис. 1, табл.1.).

Живлення ґрунтів атмосферне, ґрунтове і повеневе. Лучні опідзолені та лучні опідзолені оглеєні ґрунти відзначаються сезонним і тимчасовим перезволоженням поверхневими, сніговими і дощовими водами. Неглибоке залягання зони кольматації карбонатних порід призводить до незначного дренажу ґрунтів та їх перезволоження. Останнє типове для весни і осені, а влітку настає нестача вологи. Глибина залягання ґрунтових вод від 0,5 до 3 м при вмісті солей від 0 до 1,0 г/л [2].

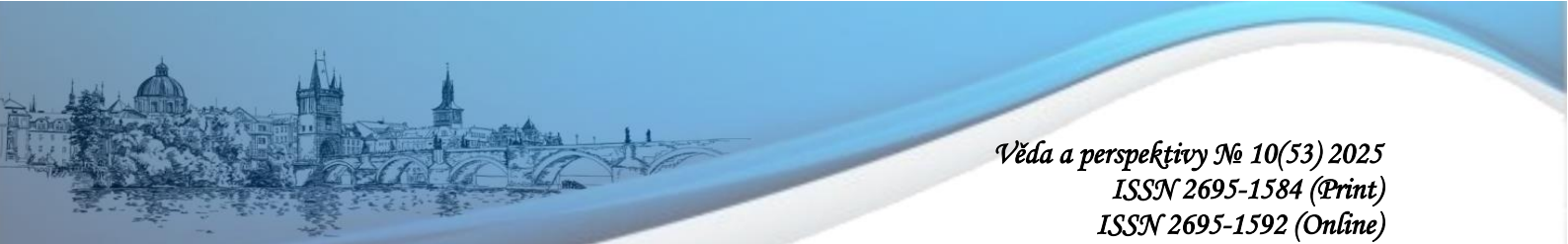
Потужність гумусового шару в лучних карбонатних – 50–60 см. Вміст гумусу у лучних карбонатних на глибині 40–60 см гумусу міститься 1,3 %. Середовище рН становить 7,1, на глибині 50–60 см – 7,0.

Гумусовий горизонт в лучних глейових, а також в лучних та дернових карбонатних глейових ґрунтах, досить потужний, становить 40–70 см. Вміст гумусу в шарі 0–20 см у лучних глейових ґрунтах становить 4,3 %, у шарі 30–50 см лучних та дернових карбонатних глейових – 0,9 %. Значення сольової кислотності для лучних глейових на глибині 0–20 см становить 6,0, для лучних та дернових карбонатних глейових – 6,3 [2].

Потужність гумусового горизонту лучних опідзолених та лучних опідзолено оглеєних сягає 50–60 см. Вміст гумусу в шарі 0–20 см становить 4,2 %, 20–40 – 1,7, 50–60 – 1,6, 70–90 – 0,8 і 90–100 см – 0,3 %, тобто з глибиною його частка зменшується. Значення рН для глибин 0–90 см визначено на рівні 6,2, а для 90–100 см – 6,5[3].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне регулювання рівня ґрунтових вод; внесення фосфорних, калійних і мідних добрив; після меліорації доцільно використовувати в кормовій і лучно-пасовищній сівозміні; захист заплавлених ґрунтів від повеневого затоплення для заплавлених земель – відгородження від повені, внесення добрив, придатні під овочеві культури, внесення мінеральних й періодично органічних добрив, використовувати під покращені кормові угіддя пасовища, використання заплавлених ґрунтів в просапній сівозміні.

Ареали лучно-болотних типів ґрунти на середньочетвертинних водно-льодовикових верхньочетвертинних та голоценових алювіальних відкладах поширені на півдні Полісся, та межиріччя рр. Прип'яті і Турії на широті Любомля та південніше від нього (рис. 1, табл.1.) площею 44,6 тис. га або 3,1 %. Оглеєння цих ґрунтів простежується на всьому профілі. Вони сформувалися на середньочетвертинних флювіогляціальних відкладах різнозернистих пісків, суглинків і супісків, верхньочетвертинних алювіальних відкладах пісків, суглинків і глин першої і другої надзаплавлених терас, а також голоценових піщаних, супіщаних і суглинкових шарів заплавлених річок. Ґрунти живляться атмосферними опадами та ґрунтовими і повеневими водами. Рівень залягання ґрунтових вод до 0,5 м при вмісті солей від 0 до 1 г/л. Дренажу дуже незначне

у зв'язку з неглибоким заляганням ґрунтових вод та майже відсутнім похилом поверхні. Потужність гумусового горизонту в лучно-болотних – 20–50 см, а вміст гумусу в шарах 25–35 і 70–80 см – відповідно 1,1 і 0,4 %. Значення сольової кислотності в лучно-болотних ґрунтів на глибинах 25–35 і 70–80 см – 5,4 і 6,1 [16–20].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне регулювання рівня ґрунтових вод, внесення мінеральних й періодично органічних добрив, використовувати під покращені кормові угіддя, пасовища, використання заплавних ґрунтів в просапній сівоzmіні, захист від повеневого затоплення.

В ареалах болотних і торфово-болотних типів ґрунтів на середньочетвертинних водно-льодовикових верхньочетвертинних алювіальних і голоценових алювіально-торфово-болотних відкладах виділяємо три підтипи ґрунтів: болотні, торфувато-болотні та торфово-болотні. Вони поширені на заплавах р. Прип'яті та її приток, а також на невеликих притоках рр. Західного Бугу і Стиру Волинської височини. В долині р. Прип'яті вони утворюють великі масиви не тільки на заплаві, а й на пониженнях першої надзапавної тераси. Значна частка знаходиться у замкнутих пониженнях середньочетвертинних водно-льодовикових утворень межиріччя приток рр. Прип'яті, особливо Стоходу і Стиру північніше Маневич, та приозерних пониженнях Шацького поозер'я. Значна частина простежується на південь від Любомля і має західно-південно-східне спрямування. Загальна площа 122,5 тис. га або 6,5 % (рис. 1).

Живляться атмосферними опадами, ґрунтовими та поверхневими водами. Глибина залягання ґрунтових вод здебільшого 0–0,5 м при солоності 0–1 г/л. Типове постійне надмірне зволоження. Вони знаходяться на слабостічних територіях, що зумовлено близьким заляганням ґрунтових вод та дуже незначним похилом поверхні. Болотні ґрунти відзначаються відсутністю на їх поверхні суцільного шару торфу. На болотних ґрунтах наявний неглибокий – 20–40 см чорний гумусовий горизонт. Торфувато-болотні ґрунти мають шар торфу 10–30 см, торфово-болотні – 30–50 см. Зольність всіх трьох типів болотно-торфових ґрунтів визначена на рівні 15–60 %. Ступінь розкладу торфу у болотних ґрунтах на глибині 0–30 см становить 20–30 %, у торфувато-болотних на глибині 10–20 см – 25–35 %. Для торфово-болотних ґрунтів ступінь розкладу торфу не визначена. Вміст гумусу в болотних ґрунтах на глибині 0–30 см становить 7,2 %, а торфувато-болотних – 12,0 %. Сольове рН визначене для всіх трьох типів сягає 4,8 і 7,0, тобто з глибиною наближається до нейтрального [2].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне регулювання рівня ґрунтових вод; внесення фосфорних, калійних і мідних добрив; після меліорації доцільно використовувати в кормовій і лучно-пасовищній сівоzmіні; захист заплавних ґрунтів від повеневого затоплення.

Ареали торфових типів ґрунтів на торфовищах низинних голоценового віку займають найбільші площі в долині річки Прип'ять та межиріччя Турії і Стоходу північніше Камінь-Каширська, а також межиріччя Стоходу і Стиру північніше Маневич і на північний захід від Любомля до Західного Бугу (рис. 1). Торфові ґрунти охоплюють 244,3 тис. га або 12,9 %. Вони займають замкнуті пониження в рельєфі перших надзаплавних терас та водно-льодовикових полого-хвилястих рівнин межиріч. Більшість цих торфовищ сформувалися на місці палеоозер, що утворилися після відходу дніпровського зледеніння.

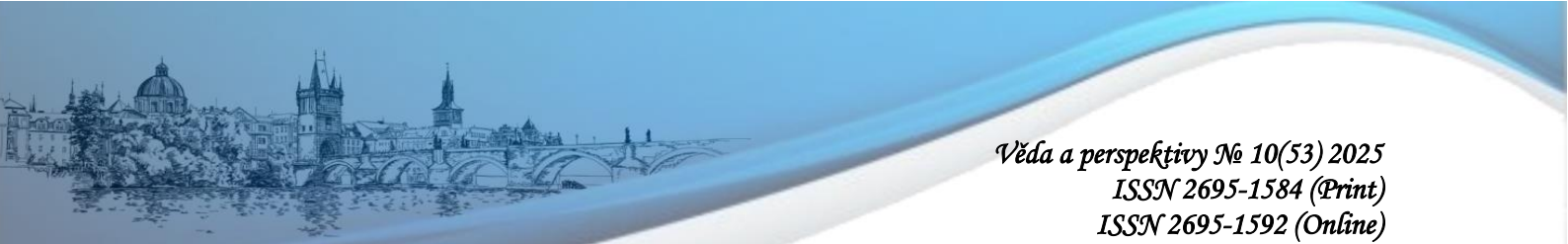
Ґрунотворною породою слугує торф – трав'яно-осоковий, осоковий, гіпно-осоковий, деревинно-трав'янистий, здебільшого трапляється трав'яно-осоковий. Болота живляться атмосферними опадами, ґрунтовими та повенековими водами. Рівень залягання вод в низинних торфах 0–0,5 м при солоності 0–1,0 г/л. Надмірне зволоження зумовлене відсутністю стоку при рівнинному рельєфі. Власне торфовища слугують регулятором стоку. Потужність торфу 0,5–1,5 м та більше. Зольність торфу на глибинах 0–20, 30–50 і 60–100 см відповідно становить для перших двох глибин 10–50 %, а для третьої 10–40 %. Значення рН кисле і визначене для глибини 0–20 см на рівні 5,6, 30–50 см – 4,5–6,1, 60–100 см – 4,4–6,0 [2; 3].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне регулювання рівня ґрунтових вод; внесення фосфорних, калійних і мідних добрив; після меліорації доцільно використовувати в кормовій і лучно-пасовищній сівоzmіні; захист заплавних ґрунтів від повенекового затоплення [11–16].

Ареали дернових типів ґрунтів сформувалися на середньочетвертинних водно-льодовикових, подекуди із вмістом карбонатного елювію верхньої крейди, льодовикових моренних та верхньочетвертинних алювіальних відкладах. В межах цього типу ґрунту виділяють п'ять різновидів: малорозвинені піщані й глинисто-піщані, глеєві піщані й глинисто-піщані, супіщані й суглинкові, оглеєні супіщані й суглинкові, карбонатні. Вони простежуються смугою північніше Любомля від Прип'яті до витоків Турії, а також в басейнах Західного Бугу та Стиру вздовж межі з Рівненською областю на південь від широти Маневич.

Живляться атмосферними опадами, ґрунтовими й поверхневими водами. Глибина залягання ґрунтових вод коливається від 1 до 5 м при солоності від 0,2 до 1 г/л. В основному це слабо дреновані ґрунти, що зумовлено незначним похилом поверхні та порівняно близьким заляганням ґрунтових вод (рис. 1, табл.1.).

Потужність гумусового горизонту для дернових малорозвинених – 15–25 см. Вміст гумусу на глибині 40–60 і 85–95 см – 1,4 і 0,2 %. Ґрунти кислі, оскільки сольове рН для дернових слаборозвинутих на глибині 40–60, 85–95 см – не перевищує 6,7; 6,3. Вміст вологи в них не перевищує 10–12 %. Ґрунт швидко

висихає до критичної вологості, можливі часті засухи, а при відсутності рослинного покриву вітрова ерозія. Низька вологоємність сприяє швидкій мінералізації органічної речовини.

Гумусовий горизонт в дернових глейових піщаних – 18–40 см. Вміст гумусу у дернових глейових ґрунтах в шарі 70–80 см – 0,6 %, а 90–100 см – 0,3 %. Середовище цих ґрунтів кисле відповідно – рН 5,6 – 5,7.

Потужність гумусового шару дернових супіщаних 20–45 см, а вміст гумусу на глибині 40–60 см – 1,0 %. Значення рН для тих же глибин – 6,8 [3].

Гумусового горизонту для оглеєних супіщаних і суглинкових 20–40 см, а вміст на глибині 40–60 см – 0,4 %, 60–80 см – 0,3 %, 90–100 см – 0,1 %, тобто з глибиною частка гумусу зменшується.

Потужність гумусового шару в лучних карбонатних – 50–60 см, а вміст гумусу на глибині 40–60 см міститься 1,3 %. Середовище ґрунтів нейтральне, рН становить на глибині 50–60 см – 7,0 [2; 3].

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідне покращення водно-повітряного режиму за допомогою найпростіших гідромеліоративних заходів, регулювання рівня ґрунтових вод, внесення органо-мінеральних добрив, вапнування, використання сидеральних сівозмін, придатні під районовані культури.

Під впливом господарської діяльності людини сформувалися антропогенні мінеральні типи ґрунтів на спрацьованих осушених землях. Виділяємо чотири підтипи: антропогенні опідзолені гумусовані оглеєні з вмістом органічної речовини > 5,0 %, антропогенні оторфовані лучні супіщані й легкосуглинкові, антропогенні гумусовані оглеєні із вмістом органічної речовини 20,0–10,0 %, антропогенні оторфовані оглеєні із вмістом органічної речовини 45,0–15,0 %. Ці ґрунти знаходяться на периферії масивів ґрунтів болотних торфувато-болотних, торфово-болотних та торфових. Загальна площа антропогенних ґрунтів на спрацьованих осушених торфовищах становить 59,2 тис. га або 3,1 % (рис. 1, табл.1.).

Для раціонального сільськогосподарського використання необхідно дотримуватись таких заходів: агромеліоративних (двостороннє регулювання рівнів ґрунтових вод), агротехнічних (глибоке розпушування, глибока оранка, внесення хімічних та структурних меліорантів, органічних, мінеральних макро- і мікродобрив) та фітобіологічних (добір оптимального складу вирощуваних культур).

Площа всіх типів ґрунтів на території Волинської області сягає 1903,0 тис. га.

В структурі ґрунтового покриву Волинської області значні площі – 1076,7 тис. га (56,7 %) займають гідроморфні ґрунти; серед них: лучно-болотні,

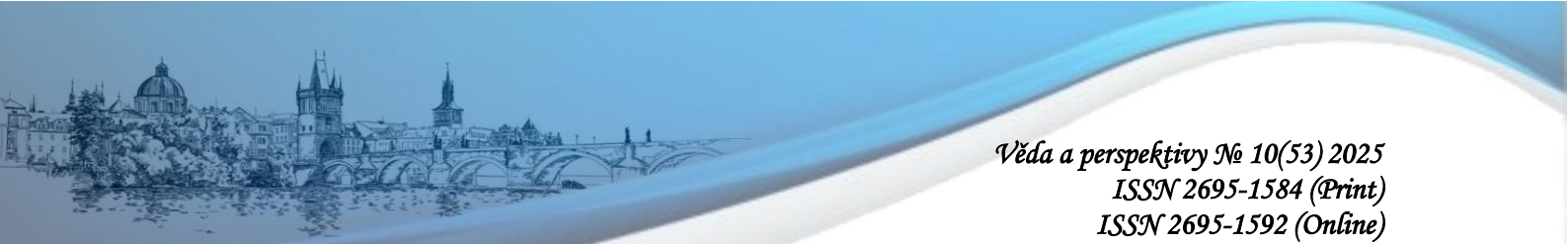

болотні, торфово-болотні і торфові займають 411,4 тис. га (21,7 %) і поширені майже в усіх адміністративних районах, з них площа антропогенно-змінених ґрунтів, що утворилися внаслідок осушення, становить – 59,2 тис. га – 3,1% загальної площі сільськогосподарських угідь і має тенденцію до зростання. Автоморфні ґрунти займають площу 826,3 тис. га – 43,3 %, розміщені на підвищених елементах рельєфу Поліської низовини і Волинської височини; серед них: дерново-підзолисті, опідзолені (їх підтипи: світло-сірі опідзолені, сірі опідзолені, темно-сірі опідзолені, чорноземи опідзолені), дернові, чорноземи неглибокі, чорноземи глибокі [2].

Висновки. Рациональне використання ґрунтів області можливе лише на підставі глибокого вивчення й дотримання законів розвитку природи. Порушення їх призводить до негативних наслідків. Це особливо яскраво простежується під час експлуатації земельних ресурсів регіону, який відзначається своєрідними природними особливостями. Ґрунтовий покрив області надзвичайно строкатий, особливо на Волинському Поліссі, що зумовлено впливом геологічних і геоморфологічних особливостей місцевості, клімату й рослинності. Поряд із ґрунтами, які мають високу природну родючість, є низькородючі, що мають відповідні фізико-хімічні особливості, запаси поживних речовин, гранулометричний склад та інші показники. Це впливає на розміщення сільськогосподарських культур, технологію їхнього вирощування, на концентрацію й спеціалізацію виробництва, на величину і якість урожаю.

Література

1. Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів : понятійно-термінологічний словник / уклад. Сергій Володимирович Полянський. 2-е вид.. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 202 с.
2. Полянський С. В. Гідроморфні антропогенно-трансформовані ґрунти Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук.пр. / за заг. ред. Ф. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. Нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. № 10. С. 35–42.
3. Полянський С. В. Конструктивно-географічний аналіз та оцінка стану меліорованих агроландшафтів Волинської області: дис. канд. геогр. наук : 11.00.11; Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2013. 240 с.
4. Ґрунти Волинської області / за ред. М. Й. Шевчука, П. Й. Зінчук, Л. К. Колошко [та ін.]. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1999. 162 с.
5. Зузук Ф. В., Колошко Л. К., Карпюк З. К. Осушені землі Волинської області та їх охорона: монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 294 с.
6. Департамент агропромислового розвитку Волинської облдержадміністрації . URL: <https://agrovoly.gov.ua/> (дата звернення 11.10.2025).
7. Екологічний паспорт Волинської області. URL: <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport/> (дата звернення 14.10.2025).
8. Головне управління Держгеокадастру у Волинській області. URL: <https://volynska.land.gov.ua> (дата звернення 14.10.2025).
9. Поліський лісовий офіс. URL: <https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/> (дата звернення 12.09.2025).

10. Полянська Т. О., Полянський С. В. Аналіз ринку земель сільськогосподарського призначення Польщі. *Матеріали Міжнародного науково-практичного семінару «Сучасна парадигма міжнародних економічних відносин в умовах глобальних трансформацій»*. Луцьк : Луцький НТУ, 2021. С. 98–102.

11. Полянська Т. О., Полянський С. В., Соловей В. В., Качаровський Р. Є., Паушук А. Я., Риковський О. В., Шевчук А. С. Заходи покращення геоекологічного стану меліорованих земель осушувальної системи «Цирська». *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації* : матеріали Міжнар. наук. інтернет-конференції, 28 квітня 2023 р.: зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 93. С. 11–14.

12. Полянський С. В. , Тарасюк Н.А., Білецький Ю.В. *Грунтознавство з основами біогеографії : навчальний посібник студентам географічних спеціальностей* / Волинський національний університет імені Лесі Українки, географічний факультет. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 112 с.

13. Полянський С. В., Полянська Т. О. Стан ґрунтового покриття Копайівської осушувальної системи (Волинської області). *International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings, March 12–13, 2021. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2021. Р. 160–164. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-006-3-37> (0,3 друк. арк.)*

14. Полянський С. В., Полянська Т. О., Свередюк Н. В. Аналіз структури використання земельних ресурсів Волинської області. *Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія «Регіональна економічна географія»*. Випуск 17 (67). Редкол. : відп. ред. к. е. н., професор І. В. Кривовязюк. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2020. С. 184–194. DOI: <https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17> (67)-20

15. Полянський С. В., Полянська Т. С., Снитюк Д. О. Сільськогосподарські земельні ресурси та їх динаміка і структура використання у Волинській області. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк, 2019. № 16. С. 138–143.

16. Полянський С. В., Чижевська Л. Т., Полянська Т. О., Капуза В. В. Сучасний стан та напрямки раціонального використання пірогенно деградованих ґрунтів Волинської області. Шацьке поозеря в контексті змін клімату: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 70-річчю від дня народження професора Петліна В. М. (1–3 жовтня 2021 р.) / за заг. ред. В. О. Фесюка. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. С. 53–60.

17. Полянський С., Капуза В. Профілактичні заходи захисту торфових ґрунтів від пірогенної деградації. Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів : матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Луцьк, 8–9 квітня 2021 р.) / за ред. Ю. М. Барського, С. О. Пугача. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2021. С. 72–74.

18. Полянський С.В., Качаровський Р.Є. Антропогенний вплив на ґрунтовий покрив Копайівської осушувальної системи. Сталий розвиток басейнових екосистем: регіональний контекст : матер. І наук.-практ. конф. (с.Світязь, 29-31 травня 2025 року). , Луцьк. : Вежа-Друк, 2025, С. 92-97.

19. Полянський Сергій, Полянська Тетяна, Шут Богдан Ренатуралізація земель як основа середовищестабілізуючого підходу в екосистемах Українського Полісся. Збірник матеріалів V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих науковців «Горизонти ґрунтознавства» (м. Львів, 8 травня 2025 року). Вип. 5. Львів. 2025. С.168-175

20. Сучасний екологічний стан та перспективи екологічно безпечного стійкого розвитку Волинської області: кол. моногр. / за ред. В. О. Фесюка. К.: ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2016. С. 152–161.

21. Тарасюк Н., Ганущак М. Режим атмосферного зволоження ґрунтів Волині в умовах сучасного клімату. Вісник Львівського університету ім. І. Франка: Серія географічна. Львів, 2017. Вип. 51. С. 322–330.

22. Чижевська Л. Т., Полянський С. В., Качаровський Р. Є. Вплив реакції ґрунтового розчину на екологічну стійкість природних систем Волинської області. Шацьке поозер'я в контексті змін клімату: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф., присв. 70-річчю від дня нар. проф. Петліна В. М., с. Світязь, 1–3 жовтн. 2021 р. / за заг. ред. В. О. Фесюка. ВНУ ім. Лесі Українки. Луцьк, 2021. С. 109–113.

23. Vasyl O. Fesyuk, Iryna A. Moroz, Ruslan V. Kirchuk, Serhii V. Polianskyi, Mykola A. Fedoniuk. Soil degradation in Volyn region: current state, dynamics, ways of reduction. Journ. Geol. Geograph. Geocology. 30 (2), 2021. P. 239–249. DOI: 10.15421/112121

24. Карпюк, З. К., Димшиць О. Л., Качаровський Р. Є. Охорона ґрунтів та їх раціональне використання в межах Луцького району Волинської області. Природа Західного Полісся та прилеглих територій : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. Зузука. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2009. № 6. С. 54–59.

References

1. Polianskyi S. V. (2024). *Gruntoznavstvo z osnovamy heohrafii gruntiv: poniatiino-terminologichnyi slovnyk* [Soil science with the basics of soil geography : conceptual and terminological dictionary]. Lutsk : PP Ivaniuk [in Ukrainian].

2. Polianskyi S. V. (2013). *Hidromorfni antropohenno-transformovani grunty Volynskoi oblasti*. [Hydromorphic anthropogenically transformed soils of Volyn region.] *Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii* [Nature of Western Polissya and adjacent territories: collection of scientific papers]. Lutsk : Skhidnoievrop. Nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 10. S. 35–42. [in Ukrainian].

3. Polianskyi S. V. (2013) *Konstruktyvno-heohrafichniy analiz ta otsinka stanu meliorovanykh ahrolandshaftiv Volynskoi oblasti*. [Structural and geographical analysis and assessment of the state of reclaimed agricultural landscapes of the Volyn region]. Candidate's thesis. Lutsk: ENU [in Ukrainian].

4. Shevchuk M. Y., Zinchuk P. Y., & Koloshko L. K. (Ed.). (1999) *Grunty Volynskoi oblasti* [Soils of the Volyn region]. Lutsk : RVV «Vezha» [in Ukrainian].

5. Zuzuk F. V., Koloshko L. K., & Karpuk Z. K. (2012). *Osusheni zemli Volynskoi oblasti ta yikh okhrona: monohrafiia*. [Drained lands of Volyn region and their protection: monograph.]. Lutsk. [in Ukrainian].

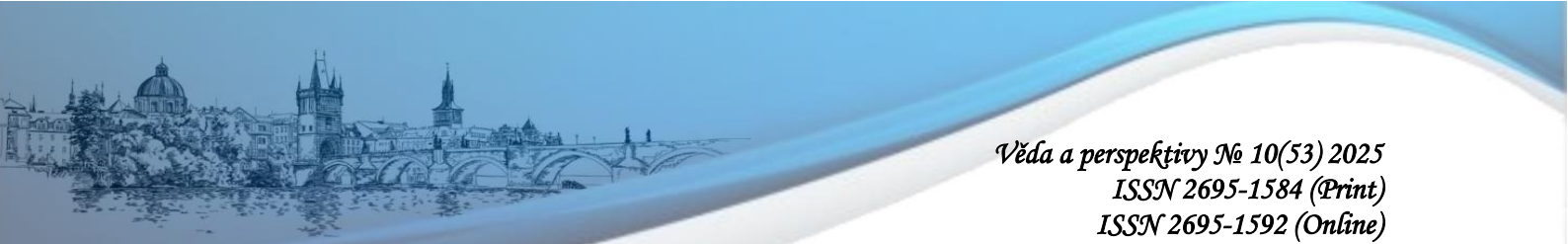
6. Departament ahropromysloвого rozvytku Volynskoi obladerzhadministratsii. [Department of Agro-Industrial Development of the Volyn Regional State Administration] Retrieved from <https://agrovolyn.gov.ua/>. [in Ukrainian].

7. Ekologichnyi pasport Volynskoi oblasti. [Ecological passport of Volyn region.] Retrieved from <https://voladm.gov.ua/article/ekologichniy-pasport>. [in Ukrainian].

8. Holovne upravlinnia Derzhheokadastru u Volynskii oblasti. [Main Department of the State Geocadastre in Volyn region] Retrieved from <https://volynska.land.gov.ua>. [in Ukrainian].

9. Poliskyi lisovyi ofis. [Polisky forest office]. Retrieved from: <https://e-forest.gov.ua/struktura/rehionalni-lisovi-ofisy/> [in Ukrainian].

10. Polianska T. O., & Polianskyi S. V. (2021). *Analiz rynku zemel silskohospodarskoho pryznachennia Polshchi* [Analysis of the agricultural land market in Poland.]. *Materialy Mizhnarodnoho nauково-praktychnoho seminaru «Suchasna paradyhma mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosyn v umovakh hlobalnykh transformatsii»* [Materials of the International Scientific-Practical Seminar “Modern Paradigm of International Economic Relations in the Context of Global Transformations”]. Lutsk [in Ukrainian].

11. Polianska T. O., Polianskyi S. V., Solovei V. V., Kacharovskiy R. Ye., Paushuk A. Ya., Rykovskiy O. V., & Shevchuk A. S. (2023). Zakhody pokrashchennia heoekologichnoho stanu meliorovanykh zemel osushuvalnoi systemy «Tsyrskya». *Tendentsii ta perspektyvy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii [Measures to improve the geoecological state of reclaimed lands of the Tsyrskya drainage system]. : materialy Mizhnar. nauk. internet-konferentsii [Trends and prospects for the development of science and education in the context of globalization: materials of the International Scientific Internet Conference]*, Pereiaslav, [in Ukrainian].

12. Polianskyi S. V., Tarasiuk N.A., & Biletskyi Yu.V. (2022) *Gruntoznnavstvo z osnovamy bioheohrafii : navchalnyi posibnyk studentam heohrafichnykh spetsialnostei [Soil science with the basics of biogeography: a textbook for students of geographical specialties] / Volynskiy natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky, heohrafichni fakultet. Lutsk. 112 s. [in Ukrainian].*

13. Polianskyi S. V., & Polianska T. O. (2021). Stan gruntovoho pokryvu Kopaivskoi osushuvalnoi systemy (Volynskoi oblasti). [State of the soil cover of the Kopaiv drainage system (Volyn region).]. *International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings*,. [International scientific and practical conference «Ideas and innovations in natural sciences»: conference proceedings]. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishing», DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-006-3-37> (0,3 druk. ark.) [in Ukrainian].

14. Polianskyi S. V., Polianska T. O., & Sverediuk N. V. (2020). *Analiz struktury vykorystannia zemelnykh resursiv Volynskoi oblasti [Analysis of the structure of land resource use in the Volyn region.]*. Ekonomichni nauky: zbirnyk naukovykh prats Luts'koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Seriya «Rehionalna ekonomichna heohrafiia». [Economic Sciences: Collection of Scientific Papers of the Luts'k National Technical University. Series "Regional Economic Geography".]. 17 (67). Luts'k . S. 184–194. DOI: <https://doi.org/10.36910/2707-6296-2020-17> (67)-20 [in Ukrainian].

15. Polianskyi S. V., Polianska T. S., & Snytiuk D. O. (2019). *Silskohospodarski zemelni resursy ta yikh dynamika i struktura vykorystannia u Volynskii oblasti [Agricultural land resources and their dynamics and structure of use in the Volyn region.]*. Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii [Nature of Western Polissya and adjacent territories]. 16. Luts'k, S. 138–143. [in Ukrainian].

16. Polianskyi S. V., Chyzhevska L. T., Polianska T. O., & Kapuza V. V. (2021). Suchasnyi stan ta napriamky ratsionalnoho vykorystannia pirohenno dehradovanykh gruntiv Volynskoi oblasti [Current state and directions of rational use of pyrogenically degraded soils of the Volyn region.]. *Shatske poozeria v konteksti zmin klimatu: zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii, prysviachenoi 70-richchiu vid dnia narodzhennia profesora Petlina V. M. [Shatsk lakes in the context of climate change: collection of materials of the VI International scientific-practical conference dedicated to the 70th anniversary of the birth of Professor Petlin V. M.]*. Luts'k.[in Ukrainian].

17. Polianskyi S., & Kapuza V. (2021). Profilaktychni zakhody zakhystu torfovykh gruntiv vid pirohennoi dehradatsii [Preventive measures to protect peat soils from pyrogenic degradation.]. *Suspilno-heohrafichni chynnnyky rozvytku rehioniv : materialy V Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konferentsii [Socio-geographical factors of regional development: materials of the V International Scientific-Practical Internet Conference]*. Luts'k [in Ukrainian].

18. Polianskyi S.V., & Kacharovskiy R.Ie. (2025). Antropohenniy vplyv na gruntoviy pokryv Kopaivskoi osushuvalnoi systemy [Anthropogenic impact on the soil cover of the Kopaiv drainage system.]. *Stalyi rozvytok basainovykh ekosystem: rehionalnyi kontekst : mater. I nauk.-prakt. konf. [Sustainable development of basin ecosystems: regional context: materials of the I scientific-practical conference]*,. Luts'k. : [in Ukrainian].

19. Polianskyi Serhii, Polianska Tetiana, & Shut Bohdan (2025). Renaturalizatsiia zemel yak osnova seredovyshchestabilizuiuchoho pidkhodu v ekosystemakh Ukrainskoho Polissia. [Land renaturalization as the basis of an environmental stabilization approach in ecosystems of Ukrainian Polissya.]. *Zbirnyk materialiv V Vseukrainskoi naukovoï konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh naukovtsiv «Horyzonty gruntoznavstva»* [Collection of materials of the V All-Ukrainian scientific conference of students, postgraduates and young scientists "Horizons of soil science"]. Lviv. [in Ukrainian].

20. Fesiuk V. O. (2016).: *Suchasnyi ekolohichni stan ta perspektyvy ekolohichno bezpechnoho stiikoho rozvytku Volynskoi oblasti* [Current ecological state and prospects for environmentally safe sustainable development of the Volyn region: col. monographs]. kol. monohr. K.: S. 152–161. [in Ukrainian].

21. Tarasiuk N., & Hanushchak M. (2017). Rezhym atmosferneho zvolozhennia gruntiv Volyni v umovakh suchasnoho klimatu [Atmospheric moisture regime of Volyn soils in modern climate conditions]. *Visnyk Lvivskoho universytetu im. I. Franka: Seriiia heohrafichna* [Visnyk of the I. Franko Lviv University: Geographical Series]. 51. S. 322–330. [in Ukrainian].

22. Chyzhevska L. T., Polianskyi S. V., & Kacharovskiy R. Ye. (2021). Vplyv reaktsii hruntovoho rozchynu na ekolohichnu stiikist pryrodnykh system Volynskoi oblasti. [The Influence of Soil Solution Reaction on the Ecological Stability of Natural Systems of the Volyn Region.]. *Shatske poozeria v konteksti zmin klimatu: zbirnyk materialiv VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, prysviachenoï 70-richchiu vid dnia narodzhennia profesora Petlina V. M.* [Shatsk lakes in the context of climate change: collection of materials of the VI International scientific-practical conference dedicated to the 70th anniversary of the birth of Professor Petlin V. M.]. Lutsk. [in Ukrainian].

23. Fesyuk Vasyl, Moroz Iryna, Kirchuk Ruslan, Polianskyi Serhii, & Fedoniuk Mykola (2021). Soil degradation in Volyn region: current state, dynamics, ways of reduction. *Journ. Geol. Geograph. Geocology*. 30 (2), R. 239–249. [in Ukrainian].

24. Karpiuk, Z. K., Dymshyts O. L., & Kacharovskiy R. Ye. (2009). *Okhorona hruntiv ta yikh ratsionalne vykorystannia v mezhakh Lutskoho raionu Volynskoi oblasti.* [Soil protection and their rational use within the Lutsk district of the Volyn region.]. *Pryroda Zakhidnoho Polissia ta prylehlykh terytorii* [Nature of Western Polissya and adjacent territories]. 6. Lutsk, S. 54–59. [in Ukrainian].

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín
Věda a perspektivy

№ 10(53) 2025

Podepsáno k tisku ze dne 23. říjen 2025

Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk

Headset Times New Roman.

Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.